

ПРАВИТЕЛЬСТВЭ ТЕЛЕГРАММ

Хь. М. Шьэумэным фэкIо

Льытэныгъэ зыфэсшIырэ Хьазрэт Мэджыдэ ыкьор!

Уныбжэ илъэс 85-рэ зэрэхъурэмкIэ сыгу кыздеIэу сыпфэгъушIо!
ЩыIэныгъэ гъогу дахэ кьэпкIугъ, цыфым ипшъэрыл зэригъэцэкIэн, ихэку гупсэ-
рэ и Хэгъэгурэ зышъхьамысыжъэу зэрафэлэжъэн фаемкIэ щысэтыхыпIэшIоу ущыт.
Патриот шьыпкъэу, политик Iушэу, гулътэшхо зилэ кьэралыгъо IофышIэу ущыт.
Опыт ин, гупыкIышхо зэрэуиIэм, кьулайныгъэ ин зэрэпхэлъым, цыфхэм узэрафэ-
гумэкIырэ яшIуагъэкIэ гухэлъэу уиIэхэр кыбдэхъух.

Адыгэ Республикэм пэцэныгъэ зыдзыепхъэгъэ илъэсхэм узэрэчаныр, Iофхэм
язэхэцэн узэрэфытегъэпсыхьагъэр кьэбгъэлъэгъуагъ, республикэм иэкономикэ
игъэпытэн уишъыпкъэу уфэлэжыагъ.

ШушIэнымкIи пцIэ дахэу щябгъэуагъ. Социальнэ мэхъанэ зилэ проектхэр чанэу
пхырыпщыхэзэ, лъэныкыо зэфэхъафхэмкIэ мэхъанэшхо зилэ пшъэрылхэр зэшIо-
пхыгъэх, нэбгырэ мин пчъагъэмэ ящылэкIэ-псэукIэ зыкьэбгъэлэтын плъэкIыгъ.

Льытэныгъэ зыфэсшIырэ Хьазрэт Мэджыдэ ыкьор, псауныгъэ пытэ, насып,
щылэкIэ-псэукIэ дэгъу уиIэнэу, уиыгашIэ кIыхъэ хъунэу, кыппэлблэгъэ цыфхэм
ягугъэбэныгъэ ущымыкIэнэу сыпфэлъаIо!

Льытэныгъэ кыпфэзышIэу,
Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу КЪУМПИЫЛ Мурат

ШушIэгъабэу иIэр ары ибаиныгъэу ылытэрэр

Неущ имэфэкI хегъэунэфыкIы зэльашIэрэ предпринимателэу, меценатэу, кьэра-
лыгъо ыкIи политическэ IофышIэшхоу, дунаим анахь хьызмэтшIэплэ инэу тетхэм
ащыщэу, дышъэм икычIэхын дэлэжъэрэ компаниешхоу «Полюс» зыфилорэр зыгъэ-
псыгъэу, 2002 — 2007-рэ илъэсхэм Адыгеим ипэцагъэу Шьэумэн Хьазрэт.

Зы лъэхъан горэм,
илъэсипшI пчъагъэкIэ узэ-
кIэлэбжэмэ, ащ ыцIэ дышъэ
кычIэхыным епхыгъэу Iоф
зышIэхэрэр ары нахьыбэу

зышIэщыгъэр. Непэ зэрэ-
щытыр нэмыкI шьыпкъ.
Шьэумэн Хьазрэт шушIа-
гъэу иIэр зэрэбэдэдэм
кыхэхэIэу, ахэм ягугъу

кьэпшынуэу кызиебгъа-
жэкIэ, промышленностэу
илъэсыбэрэ зыхэтыгъэм
щагъэфедэрэ шыкIэ зэфэ-
шъхьафхэм яавторэу зэрэ-

щытыри, бизнесым гъэхъа-
гъэу щырилэхэри, полити-
кэм зэрэхэтыгъэри ахэм
акIыб мэхъух.

Шьэумэн Хьазрэт Крас-

ноярсэ краим, ащ икьа-
лэхэу Красноярскэ, Ени-
сейскэ яцIыф гъэшIуагъ,
«Хэгъэгум ыпашъхъэ гъэ-
хъагъэу щырилэхэм апаI»
зыфилорэ орденом иятIо-
нэрэ ыкIи ящэнэрэ шъуа-
шэхэр, «За честь и до-
блесть» зыфилорэ орде-
ныр, «Щытхъум и Тамы-
гъэ», Адыгэ Республи-
кэм итын анахь лъапIэу
«Адыгеим и Щытхъузе-
хъэр», нэмыкIхэр кыфа-
гъэшъошагъэх. 2005-рэ

илъэсым ар «Илъэсым
и Президент» хъугъагъэ,
Урысыем итын анахь лъа-
пIэу «Российский нацио-
нальный Олимп» зыфи-
лорэмкIэ кыхагъэщыгъ.
Лъэпкъ тынэу «Человек
года» зыфилорэм ар илау-
реат, «Пшызэ шьолъыр
IофшIэнымкIэ и Лыхъужъ»
щытхъуцIэр кыфагъэз-
шъошагъ.

(ИкIаух

я 4 — 5-рэ н. арыт).

Адыгэ Республикэм щыпсэхуэу льытэныгъэ зыфэтшIыхэрэр! ТичIыпIэгъу лъапIэхэр!

Гьатхэмрэ IофшIэнымрэ ямэфэкI пае тышъуфэгъушIо!
Хабзэ зэрэхъугъэу, мы гъэтхэ мэфэкIым цыфхэр
фэцэфхэу пэгъокIых, мурад дахэу яIэхэр кьадэхъун-
хэм игугъапIэ зыдалыгъэу, щыIэныгъэм нахьышIум
ылъэныкьокIэ зэхъокIыныгъэхэр кыздихьынхэм щэ-
гугъых.

Тикъэралыгъо нахь зэтэгъэпсыхьагъэ хъуным пае
хэти зыфэгъэзэгъэ Iофыр нахь дэгъоу зэригъэцэкIэ-

щтым ыналэ тыригъэтын, обществэм чIыпIэу щыубы-
тырэм кыпкырыкIызэ, пшъэдэкIыжъэу ыхьырэр
зэрэиным епытыгъэу кытефэрэр ыгъэцэкIэн фае.

Джырэ гъэхъагъэу тилэхэр ветеранхэм, джащ фэдэу
ти Хэгъэгъушхо нахь зэтэгъэпсыхьагъэ хъуным зи-
лъэкIэ езыхьылIэрэ пстэуми яшIушIагъэу щыт.

ТичIыпIэгъу лъапIэхэр! ЗэкIэми тышъуфэлъаIо пса-
уныгъэ пытэ, щылэкIэшIу шъуиIэнэу, тинеушъырэ мафэ

шъуицыхъэ тельынэу, Адыгеимрэ Урысыемрэ яфедэ
зыхэлъ Iофым гъэхъэгъаIэхэр щышъушIынхэу!

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу, Урысые по-
литическэ партией «Единой Россией» и Адыгэ
шьолъыр кьутамэ и Секретарэу КЪУМПИЫЛ Мурат

Адыгэ Республикэм и Кьэралыгъо Совет — Хасэм
и Тхьаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ

ЖьоныгъуакIэм и 2-р — Бирам мэфэки

Адыгэ Республикэм ис быслъымэнхэу лъытэныгъэ зыфэтшIыхэрэр! ТичIыпIэгъу лъанIэхэр!

Бирам мэфэкIымкIэ тышъуфэгъушIо!

Быслъымэнхэм анахь агъэлъэлэрэ мэфэкIхэм зыкIэ ащыщым къегъэлъагъо ислъам диныр цIыфыгъэм, мамырныгъэм, фэныкъом уфэгумэкIын, IэпыIэгъу уфэхъун зэрэфаем зэрпхыгъэр.

А хэбзэ шIагъохэм яшIуагъэ къэкIо зэгурьIоныгъэу цIыфхэм азыфагу илъыр джыри нахь пытэ хъунымкIэ, лъэпкъ зэфэшъхьафхэм къахэкIыгъэхэу Адыгеим щыпсэхэрэм ыкIи дин зэфэмыдэхэр зылэжьыхэрэм зэзэгъыныгъэ азыфагу илъынымкIэ.

Бирам мэфэкIым ехъулIэу зэкIэми тышъуфэлъаIо псауныгъэ пытэ, насып шъуи-лэнэу, дунаир мамырэу, шъуигухэлъ дахэхэр къыжъудэхъухэу шъупсэунэу!

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу, Урысые политическэ партией «Единой России» и Адыгэ шъольыр къутамэ и Секретарэу КЪУМПЫЛ Мурат

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ

МэфэкIым ипэгъокIэу

Адыгеим и Лышъхъэу Къумпыл Мурат Адыгеимрэ Пшызэ шъольыррэ я Диндэлэжьаплэ имуфтией Къэрдэнэ Аскэрбий республикэм и Правительствэ зычIэт унэм зэлукIэгъу щыдыриIагъ.

Ащ хэлэжьагъэх АР-м и Лышъхъэрэ АР-м иминистрэхэм я Кабинетрэ я Администрацие ипашъу Владимир Свеженец, АР-м лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи СМИ-мкIэ и Комитет итхьаматэу Шхъэлэхъо Аскэр. Республикэм ипашъэ НэкIмазэр зэраухырэмкIэ, БирамымкIэ быслъымэнхэм афэгъушIуагъ.

Къумпыл Мурат зэрэхигъэунафыкIыгъэмкIэ, Адыгеимрэ Пшызэ шъольыррэ ащыпсэхурэ быслъымэнхэм я Диндэлэжьаплэ, Мыекъуапэрэ Адыгеимрэ яепархии лъэпкъхэм азыфагу илъ зэгурьIоныгъэм игъэпытэн ялахышхо хашыхъэ.

«ТхъэшIошъхъуныгъэ зилэ цIыфым зекIокIэ пхэнджхэм зацедзые. Быслъымэн, чыристан динхэм япашъхэр обществэр нахь зэкъогъэу-цогъэным, дин, лъэпкъ зэгурьIоныгъэм игъэпытэн яшъыпкъэу афэлажьэхэу

сэлъытэ. Ар зэкIэми зедьитишъэрылъ. Мамырныгъэ щыIэу, тызэгурьIомэ ары нылIэп республикэм хэхъоныгъэ ин едгъэшIын, экономикэ, социальнэ те-кIоныгъэхэм тафэкIон зыт-лъэкIыштыр», — къылуагъ Къумпыл Мурат.

НэкIмазэр зэрикIырым-

рэ, Бирамым игъэмэфэ-кIынкIэ япхыгъэ Iофыгъохэм пашъхэр атегушIагъэх.

Къэрдэнэ Аскэрбий быслъымэнхэм ацIэкIэ Адыгеим и Лышъхъэ «тхъауегъэпсэу» рилуагъ нэкI зылыгъхэр зэрэхигъэлэжьыгъэхэм фэшI. Пэшорыгъэшъэу къызэрэра-

Сурэтхэр А. Гусевым тырихыгъэх.

дзагъэмкIэ, нэкI зылыгъ нэбгырэ мин 1,5-м ехъу хагъэлэжьыгъ. Мыекъуапэ дэххэм анэмыкIэу, республикэм муниципальнэ образованиехэми, нэмыкI шъольырхэми ябыслъы-мэнхэр ащ къекIопIагъэх.

Къумпыл Мурат къызэрэхигъэщыгъэмкIэ, панде-

мием ыпкъ къыкIыкIэ Iоф-тхъэбзабэ Адыгеим пэу-дзыгъэ шыкIэм тетэу щызэхащагъ. Iофхэм язы-тет нахьышIу зэрэхъугъэм епхыгъэу джы нахьыбэрэ зэлукIэхэр зэхащэштых.

АР-м и Лышъхъэ ипресс-къулыкъу

ЧыпIэр зэтырагъэпсыхъащт

Адыгеим и Лышъхъэу Къумпыл Мурат Фондэу «Дом.РФ» зыфиIорэм ипроект епхыгъэ купэу Iоф зышIэрэм тыгъуасэ республикэм и Прави-

тельствэ зычIэт унэм зэлукIэгъу щыдыриIагъ.

Мыщ хэлэжьагъэх Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэ ипшъэ-рылхэр зыгъэцакIэу КIэ-

рэхэ Анзаур, Адыгеим псэолъэшIынымкIэ, транспортнымкIэ, унэ-коммунальнэ ыкIи гъогу хъыз-мэтымкIэ иминистрэ иапэрэ гуадзэу Лафышъэ Рэмзан, Фондым ипроектнэ куп ипашъу Ксения Голубевар, Фондым ианалитикэу Анастасия Каши-цинар, джащ фэдэу компанием иархитекторхэмрэ идизайнерхэмрэ.

Iахъзэхэлъ обществэу «Дом.РФ» зыфиIорэм а Фондыр ыухасыгъ. Урысы-ем и Правительствэ иди-рективхэм атегъэпсыхъа-гъэу 2019-рэ илъэсым ар щылэ хъугъэ.

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет Фондым илIыкIохэр игъу-сэхэу Мэздахэ къыпэлIу чIыплэм изетегъэпсыхъан-кIэ зэдэлэжьэныгъэу азы-фагу илъыштым фэгъэ-хыгъэ зэзэгъыныгъэм кIэтхагъэх. Гектар 435-рэ фэдиз зыубытырэ чIы-плэм унагъохэм зацагъэ-псэфынымкIэ амалхэр щарагъэгъотыштых, хэлэ-тыкIыгъэ чIыплэу зызщапIы-хъащтыр, кIэлэцIыкIухэр зыщиджэгунхэ алъэкIыш-т, кушъхъэфачъэхэмкIэ къыз-щачыхъащт гъогухэр, фэлэ-фашIэхэр зыщызэ-шIуахыштыхэ псэуалъэхэр

ащ хэтыштых. Пэшоры-гъэшъэу къызэрэрадза-гъэмкIэ, проектым сомэ миллион 290-м ехъу пэ-лухъащт.

«ТэркIэ мэхъанэ зи-лэр республикэм икIэлэ шхъалэ анахь чIыплэ гъэ-шIэгъонитIоу илэр, къэлэ паркымрэ Мэздахэ къы-пэлIу чIыплэмрэ, зы ар-хитектурэ теплэзэ ялэу шIыгъэнхэр ары. Сыд фэдэрэ гупшысэ гъэшIэ-гъони тыхэплъэным ты-фэхъазыр. Анахь мэхъанэ зилэр къалэу Мыекъуапэ ичIыплэ дахэхэм ыкIи гъэ-шIэгъонхэм зэу ащыц хъун зылъэкIыштым епхы-гъэ Iофхъабзэхэр тэрэ-зэу зэхэцэгъэнхэр ары», — къылуагъ Къумпыл Мурат.

Республикэм и Лышъ-хъэ къызэрэхигъэщыгъэм-кIэ, ныбжь зэфэшъхъаф зилэхэм яшIоигъоныгъэ-хэр мы проектым къы-щыдалытэнхэ фае. Цыф-хэр ары мыщ фэдэ шъо-лырым игъэпсын кIэща-кIо фэхъугъэхэри.

Фондым иIофышIэхэм республикэм и Лышъхъэ ацагъэгъозагъ проект шхъалэхэу псэуалъэхэм-рэ гъогухэмрэ зыфэдэшт-хэр къыдзылытэхэрэм. Анахъу анаIэ зытыра-

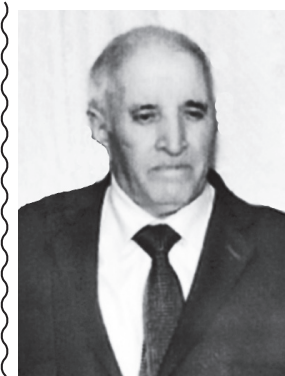
гъэтыштыр къокIыплэ лъэ-ныкъор ары — зызыгъэ-псэфыхэрэми а чIыплэр нахь агу рехъы, нахьыбэ-рэ къыщакIухъэ. Мэздахэ къыпэлIу чIыплэ хэлэты-кIыгъэм теплэзэ дахэ илэу ашIыштыр, тетIысхъапIэхэр агъэуцутых, псы ешъо зышIоигъохэм апае фон-тан, нэмыкI псэуалъэхэри щагъэпсыштых.

Къыблэ лъэныкъомкIэ Кавказ икъушъхъэтхы-хэр къэлъагъох. ЗекIохэм, спортым пылхэм апае зэтегъэпсыхъэгъэнымкIэ ар Iэрыфэгъоу щытыштыр. КъокIыплэ лъэныкъомкIэ гъээгъэ шъольырым изы чIыплэхэм ащыц горэм тапэкIэ археологии тIын-хэр щыкIуагъэх. Ащ къы-хэкIэу игъо алъэгъугъ археологиимкIэ музей цIыкIу мыщ щыгъэпсы-гъэныр, кафе щыгъэу-цугъэныр, зызщагъэпсэ-фыштыр чIыплэхэу лъэс-рыкIохэмкIэ Iэрыфэгъу хъуштыхэри ашIыштых.

Къумпыл Мурат проек-тым иэскиз нэлуасэ зы-фишIыгъ, проект-сметнэ документацием Iоф дашIэ-жыын зыхъукIэ къыдалы-тэн фэе зэхъокIыныгъэхэ-ри къахилъхъагъэх.

АР-м и Лышъхъэ ипресс-къулыкъу

ТыфэгъушIо!

МЭЩЛЭКЪО Нурбий

Ибрахымэ ыкъом ыныбжь непэ илъэс 80 зэрэхъу-рэм пае тигуапэу тыфэгъушIо!

Псауныгъэ пытэ илэнэу, цIыфы-гъэу, гукIэгъоу хэлъыр чIимынэ-нэу, ыгукIэ зыфа-ем лъылэсын амал зэригъотылIэжъэу илъэсыбэрэ щы-лэнэу тыфэлъаIо!

Бэщыкъо Нурбийрэ Емыж Аслъанрэ яунагъохэр.

Физкультурэм ыкӀи спортым яхӕхъоныгъ

Урысыем и Президентэу Владимир Путиным мы мафӕхэм тхӕмэтагъор зыщызӕрихъгъӕ зӕхӕсыгъом физическӕ культурэм ыкӀи спортым хӕхъоныгъ ягъашыгъӕным цытегушылагъӕх.

Къӕралыгъом ипашӕ къызӕриуагъӕмкӀӕ, шӕолъырхэм ащызӕхӕцӕрӕ спорт зӕнӕкъокъухэм ыкӀи ахэм ахӕлажъӕхӕрэм япчъагъӕ нахъыбӕ шыгъӕным мӕхъанӕшхо иӀ. АщкӀӕ нӕпӕ Урысыем амалышлӕхӕр ӀӕкӀӕлӕых, спорт инфраструктурэм изетӕгъӕпсыхъан ренӕу лъагъӕкӀуатӕ.

— Спорт жъугъӕм хӕ-

хъоныгъӕ ышыным пстӕу-ми анаӀӕ тырагъӕтын фае. Мыщ дӕжъым шӕолъырхэм ыкӀи муниципалитетхэм ялофшӀӕн зӕрӕ-зӕхӕцӕрэм бӕ елӕытыгъӕ-щтыр. Псауныгъӕм игъӕ-пытӕн фытегъӕпсыхъӕ-гъӕ фӕло-фашӀӕу цыӀӕхӕр цыфхэм ашӀӕным, ахӕр къызфагъӕфедӕнхэм мӕ-хъанӕшхо иӀ, — къылуагъ Урысыем и Президент.

Къӕралыгъом ипашӕ къызӕрӕхигъӕщыгъӕмкӀӕ, ыпӕкӀӕ унашӕо ашыгъагъ 2024-рӕ илъӕсым ехъулӕу шӕолъыр бюджетхэм япро-центитӀу нахъ мымакӀӕу спортым пӕлуагъӕхъанӕу. Джы 2025-рӕ илъӕсым щегъӕжъагъӕу мы лъӕны-къомкӀӕ хъарджхэм ахӕ-гъӕхъогъӕныр игъоу ылӕы-тагъ, ар гъӕцӕкӀагъӕ зӕрӕ-хъуштым ащ фӕгъӕзагъӕ-

хӕр егупшысӕнхӕу закъы-фигъӕзагъ.

— 2024-рӕ илъӕсым ехъулӕу спортым пыща-гъӕхэм япчъагъӕ процент 55-м, 2030-м — процент 70-м кӀӕхъан фае. А пшъӕ-рылӕыр гъӕцӕкӀагъӕ хъу-ным пӕе хӕгъӕгум исубъ-ектхэм зӕкӀӕми зӕдырагъӕ-штӕн ыкӀи акӀуачӀӕ рахъы-лӀӕн фае, — къылуагъ Владимир Путиным.

Адыгеим и Лышъхъӕ афӕгушлуагъ

Адыгеим и Лышъхъӕу КъумпӀыл Мурат Урысыем имӕшлогъӕкӀосӕ къулыкъу зызӕхӕцӕгъӕр илъӕс 373-рӕ зӕрӕхъурэм фӕгъӕхъыгъӕ зӕлукӀӕ игъӕкӀотыгъӕм хӕлӕжъагъ.

Ӏофтхъабзӕм хӕлӕжъагъӕх АР-м и Къӕралыгъо Совет — Хасӕм и Тхъаматӕу Владимир Нарожнӕр, федеральнӕ инс-пектор шъхъалӕу Сергей Дро-киныр, Урысыем и МЧС АР-мкӀӕ и ГъӕлорышӀӕплӕ шъхъалӕ ипашӕу Станислав Илюценкӕр. ЗӕлукӀӕм ыпӕкӀӕ республи-кӕм и Лышъхъӕ мӕшлогъӕкӀо-сӕнымкӀӕ къулыкъум техникӕу иӀӕм нӕлуасӕ зыфишыгъ, ило-фышӀӕхэм адӕгушылагъ.

Республикӕм ипашӕ мӕшло-гъӕкӀосӕ къулыкъум илофышӀӕ-хӕмрӕ иветеранхӕмрӕ ясӕнӕ-хъат епхыгъӕ мӕфӕкӀымкӀӕ афӕ-гушлуагъ. Илъӕсыбӕхэм къа-

кӀоцӀ ахэм опытышхо яӀ, мыль-кукӀи, техникӕкӀи нахъ тегъӕ-псыхъагъӕ зӕрӕхъугъӕхӕр, ма-шом зыкъымыштӕнымкӀӕ, цыфх-хэм якъӕгъӕнӕжъынкӀӕ амалы-кӀӕхӕр зӕрӕзӕрахъӕхӕрӕр Къум-пӀыл Мурат къыхигъӕщыгъ.

«Адыгеим ихӕбзӕ къулыкъу-хэм афӕлӕкӀыштыр зӕкӀӕ ашӀӕ республикӕм икӕлӕхӕмрӕ ирай-онхӕмрӕ ащызӕхӕцӕгъӕ мӕ-шлогъӕкӀосӕ къулыкъухэм тех-никӕ, оборудование дӕгъу яӕ-нымкӀӕ», — къылуагъ АР-м и Лышъхъӕ.

КъумпӀыл Мурат зӕлукӀӕм республикӕм икӕралыгъо тын-хӕр щаритыжъыгъӕх. Апӕрӕу

цытхъуцӀӕу «Адыгӕ Республикӕм мӕшлогъӕкӀосӕнымкӀӕ изаслу-женнӕ ӀофышӀ» зыфилорӕр афа-гъӕшъошагъ Константин Дуда-ревым, Дӕчлӕжъ Хъамид, Ни-колай Стуконоженкӕм. Лышъ-

хъӕм ирӕзӕныгъӕ тхылъ Мамый Артур, Мырзӕ Алик, Игорь Фоменкӕм аратыгъӕх. Мӕшло-гъӕкӀосӕ къулыкъухэм ялофышӀӕ зауӀӕм АР-м и Къӕралыгъо Совет — Хасӕм ирӕзӕныгъӕ

тхылъхӕмрӕ иведомствӕ тын-хӕмрӕ афагъӕшъошагъӕх.

АР-м и Лышъхъӕ ипресс-къулыкъу

Сурӕтыр А. Гусевым тыри-хыгъ.

«Партизан лъагъор» пхырашчыгъ

Сурӕтыр Артур Лаутеншлӕгӕр тырихыгъ.

НыбжъыкӀӕхэм ядзӕ-патриотическӕ плуныгъӕ фӕло-рышӀӕрӕ Ӏофтхъабзӕ Мые-къопӕ районим ит псӕупӀӕу Удобнӕм цыкӀуагъ. «Партизан лъагъоу» мӕзым пхырашчы-

гъӕм икӕызӕлӕхъын ар фӕгъӕ-хыгъагъ.

Зӕхӕхӕм хӕлӕжъагъӕх къӕ-ралыгъо хабзӕм икӕулыкъухэм, общественнӕ организациӕхэм

ялӕкӀохӕр, депутатхӕр, псӕупӀӕм дӕсхӕр, кӀӕлӕеджакӀохӕр.

Ӏофтхъабзӕм ипшъӕрылӕ шъхъалӕр — Хӕгъӕу зоошхом итарихъ зыпкӕ игъӕуцожъыгъӕ-ным, ныбжъыкӀӕхэм ядзӕ-патри-отическӕ плуныгъӕ гъӕлӕтӕгъӕ-ным фӕгъӕзӕгъӕ кӀуачӀӕхӕр зӕкӀӕ ащ фӕгъӕлорышӀӕгъӕныр, тари-хъым ишъыпкъагъӕ, партизан отрядхэм ахӕтыгъӕхэм зӕрахъӕ-гъӕ лӕыхъужъыныгъӕр къафӕлӕтӕ-гъӕныр.

«Партизан лъагъом» икӕызӕ-лӕхъын фӕгъӕхъыгъӕ зӕхӕхӕм пӕублӕ псалӕ къышӀышыгъ Адыгӕ Республикӕм ӀофшӀӕным-кӀӕ ыкӀи социальнӕ хӕхъоныгъӕм-кӀӕ иминистрӕу Мырзӕ Джанбӕц. Къӕзӕрӕуогъӕхэм ащ шлуфӕс къарихыгъ ыкӀи социальнӕ лъӕ-ныкъом фӕгъӕзӕгъӕ мысатыушӀ организациӕхэм грант ӀӕпыӀӕгу-хӕр ятыгъӕныр УФ-м и Прези-дентӕу Владимир Путиным зӕ-ригукъӕкӀыр, ащ игъӕцӕкӀӕн Адыгеим и Лышъхъӕу КъумпӀыл Мурат ышъхъӕкӀӕ зӕрӕлӕплӕ-рӕр къыхигъӕщыгъ. Грант Ӏӕпы-

Ӏӕгухэм анаӀӕ зӕрӕтырагъӕты-рӕр къеушыхъаты ащ пӕлуагъӕ-хъӕр мылькъум илъӕс кӕс зӕрӕхӕхъорӕр. ГушыӀӕм пӕе, 2019-рӕ илъӕсым — сомӕ мил-лиони 5, 2020-м — миллиони 10, 2021-м — миллион 24-рӕ, 2022-м — сомӕ миллион 30.

— Заом, ӀофшӀӕным, УӀӕшы-гъӕ кӀуачӀӕхэм ыкӀи хӕбзӕу-хъумӕкӀо къулыкъухэм яреспубли-кӕ Совет ипроектӕу «Парти-зан лъагъу» зыфилорӕм грант зӕнӕкъокъум текӀоныгъӕ къы-щыдихыгъ ыкӀи сомӕ миллион 1,2-рӕ къыратыгъ. Ащ ишлуагъӕ-кӀӕ мӕхъанӕ зӀӕ чыплӕр агъӕ-псыгъ. Ар зигукъӕкӀӕу, Советым итхъаматӕу Къоджӕ Аслъан, нӕмыкӀ зӕхӕцӕкӀохӕу Ӏофым хӕлӕжъагъӕхэм тафӕраз. Лы-хъужъыныгъӕ зӕрахъӕзӕ тишъха-фитыныгъӕ къӕзыухъумагъӕхӕр зӕрыкӀогъӕхӕ лъагъом джы ти-лӕужхӕр зӕрӕрыкӀоштхэм тыры-гушхон фае, — къылуагъ мини-стрӕм.

«Партизан лъагъор» псӕупӀӕу Удобнӕм къышӀызуахынӕу зы-

кӀӕхъугъӕм тарихъ мӕхъанӕ иӀ. 1941-рӕ илъӕсым мӕкъуогъум Мыекъопӕ истребительнӕ бата-льоныр агъӕпсыгъагъ. Фашист техакӀохӕр Мыекъуапӕ иӀӕгъо-блӕгу къызӕхъӕхэм, а батальо-ныр Удобнӕм къыпышылӕ мӕ-зым хӕхъанӕу хъугъӕ. «Медве-жъя балка» зыфалорӕр чыплӕм партизан отрядхӕу «Народные мстители» ыкӀи «Партизанский отряд N 1 г. Майкопа» зыфау-сыгъӕхӕр щагъӕпсыгъӕх. А плӕ-м ехъулӕу Адыгеим парти-зан отряд 18 цызӕхӕцӕгъӕу Мӕхъош мӕзым хӕтыгъӕх. «Партизан лъагъор» псӕупӀӕу Удобнӕм икӕокӀыплӕ лъӕныкъокӀӕ къыщежъӕшъ, партизан отрядӕу «Народные мстители» зыфило-рӕр зыщызӕогъӕ чыплӕхӕу «Медвежъя балка» зыцӀӕм дӕжъ пхырӕкӀы.

Ӏофтхъабзӕм икӀӕухым къӕ-зӕрӕуогъоигъӕхӕр зӕхӕтхӕу «Пар-тизан лъагъоу» мӕзым щагъӕ-псыгъӕм кӀуагъӕх.

ӀӔШЪЫНӔ Сусан.

ЖЪОНЫГЪ УАКІЭМ И 1-М ШЪЭУМЭН ХЪАЗРЭТ

Шушлэгъабэу
ибайныгъэу

(Икълух).

Арэу щытми, ар щытхур зимыклэсэ цыф кызырыкы. Пашэхэм шхъашэ афишын шэн илэп, щытхуцлэхэм ягугу ышлэу зыпарэми зэхихыгъэп, мылкоу, амалэу илэми, адыгэхэм ялуа-клэу, дышъэм ылэ зэрэхэлъыми ар пагэ ашыгъэп. Сыдигьокли ибайныгъэу ылытэрэр шушлэгъабэу илэр ары. «Укээзыгъэбаирэр уиджыбэ илыр арэп, цыфхэм афашлэрэр ары нахъ», — ело ащ.

«Шъэумэн Хъазрэт шысэте-хылэ пшыл зытефэрэ шылэ-ныгъэ гьогу кыкылугъ. Тыдэ

лофэу зыхэфагъэм ыпкэ кыкылэу ынэхэм амылэгъужы хуугъагъэ. Ау ащ пае къэмынэу, зынэхэм амылэгъухэрэп еджэнхэ альэклыным фытегъэпсыхъэгъэ пластинэр ыгъэфедэзэ, еджаклэ зэригъэшлэгъагъ. Ар зэрэмылэшлэхыгъэр нафэ, ау кыдэмыхъоу ыуж икылгъэп. Кыным кызыримигъаштэрэр, пэрыоху пстэумэ апэшлуклозэ ыпэ ригъэхун шэнэу хэлъыр джашыгъум кълэгъэгъагъ.

Ежъ кызырилотэжырымклэ, инасып кыкыи ынэхэр зызэте-уцожъхэм, тхылъэу зэджагъэр бэдэд. Ахэм зэу ащыщыгъ Джек

уцухэмэ, ахъэу ыпкэлэ зыфэе-штхэр кышчалэжыымэ, ягъогу техъажыхъэзэ, кынклэ нэсыгъэх. Къагъэзэжыынэу ары гухэлъэу ялагъэр, ау ар ашлагъэп, къэу-цугъэх. Дышъэ кычлэхынэу Хъазрэт Мэджидэ ыкьом ищылэ-ныгъэ зэрипхыгъэм хэхъаными ары егъэжаплэ фэхъугъэр.

Илэсрэ лоф ышлагъэу дзэ кьулыкъу ужым ядэжъ зэрэмы-кложыгъэр кьехылыэклэу ыуб-лагъ. Ичыгужъ кыгъэзэжыынэу лъэу тхылъ ытхи лофшлэплэм кыылыкыжыгъэу, янэ лъэшэу фэзэщыгъагъэу ары кызырилотэжыырэр, нэмык чыплэ джыри илэсныкы горэм лоф ши-шлэнэу кълэгъэгъэх... Илэс-ныкьор илэс 37-у зэпыщыгъэ хуугъэ.

Хъазрэт Мэджидэ ыкьом дышъэ кычлэхыным епхыгъэ сэнэхъат пстэур кызыпчыгъ. Ар водителыгъ, бырыуаглохэм ахэтыгъ, бульдозерым тесыгъ, дышъэм лыхурэ рабочэу лоф ышлагъ, етланэ мастерым нэси, нэужым инженер хуугъэ. Зэхэ-щэкло лэпэласэу зэрэщытым ишлуагъэклэ илэс 29-рэ нахъ ымыныбжыу дышъэ кызыщы-члахырэ артелэу «Восход» зы-филорэм итхьаматэу агъэнэфагъ, ащ ыуж илэсищырэ «Союз» зыцлэ артелэу Чукоткэ шылэм пэщэныгъэр дызэрихъагъ.

Чукоткэ ежъ изакъоу кэнэ-гагъэу кълотэжыи Шъэумэн Хъазрэт. Хызмэтшлэплэу зипа-щэр бжыхъэ-клымфэ чылэхэм дышъэм лыхунэу хуугъагъэ. Чыгур агъэфабэзэ гъучлыр кычлахыщыгъэу кълотэжыи. Хызмэтшлэплэу Хъазрэт Мэджидэ ыкьор зипащэм Чукоткэрэ Магаданрэ дышъэ зычлэлъ ячылплэ анахъ кынкхэм лоф ащишлагъ.

А уахътэу ащ зыщышлагъэм хуугъэ-шлэгъэ тхьамыклэгъуабэми ахихъагъ. Ошъогум кыху-хъэгъэ хуугъэ-шлэгъэ тхьамы-клагъом щэгъогъурэ хэфагъ, тракторым тесу псыхъом телъ мылым пхырызыгъагъ... Верто-летэу зэрысыр псыхъоу Колыма зыхафэм псаоу кыкыжыыгъ, ау зыщэфэхыгъэхэ чыплэм пэчыжыу псыхъоу чырым луи-хи, Тайга мазэрэ хэсын фаеу ху-гъагъэ. Зыми кыгъотыжыыгъа-гъэп, ежъ-ежырэу кыхэкыжыы-гъагъ.

Ащ ыуж шылэныгъэм Крас-ноярскэ краим ыхыгъ. Илэс-сыбэрэ ащ шыпсэугъ, лоф шишлагъ. 1980-рэ илэсым Северо-Енисейскэ «тайгам» дышъэ кычлэзыхырэ артелэу «Полюсыр» щегъэпсы. 1993-м артелыр лъэхъаным диштэрэ шыкылаклэхэр зыцагъэфедэрэ компаниешхоу, зэфэшлыгъэ акционер обществэ мэху. 2001-

рэ илэсым нэс Шъэумэн Хъаз-рэт ащ пэщэныгъэр дызэри-хъагъ. А илэсхэм предприя-тием гэхъэгъэ инхэр ышыгъэх. Зы нэбгырэм телъытагъэу дышъэу кычлахырымклэ «Полю-сым» дунаим апэрэ чыплэр щыубытыщыгъ. Хэгъэгум зэп-стэумкли кыщычлахырым ипро-цент 20-р ары къэзытыщыгъэр. Шъэумэн Хъазрэт лофшлэным даклоу ишлэныгъэхэм етлупщы-гъэу ахигъахъозэ, ежъ ишлушлэ-гъэклэ дышъэм икычлэхын епхыгъэ шыкылаклэхэр апэрэу Урысыем щагъэфедэнхэу рагъэ-жагъэ.

Хъазрэт Мэджидэ ыкьом кыгъэшлагъэм зыпары зыми кыылихыгъэп ыкли, джы непэ кызыралэу, «приватизация» ышыгъэп. Илэр зэклэ ежъ-ежы-рэу кыылэжыыгъ, ыгъэпсыгъ. Хэгъэу зоошхо ужым иилэс кынкхэм иклэлэ-гъу кьахиубы-тагъ. Ар кьуа-джэу Афыпсыпэ 1937-рэ илэс-сым кыыщы-хуугъ, щаплугъ. Кызырилотэ-жырымклэ, зи-мылэм уделэн зэрэфаер ицлы-клогъом кыыщы-ублагъэу кыгу-рызыгъэуагъэр ят. Ар шлоклэ зимылэ лофэу ыгу игъашлэм ил.

Непэ тэ «бла-готворитель-ность», «меце-натство» зыфа-тлохэрэм 1970-рэ илэсхэм кьащыублагъ Шъэумэн Хъаз-рэт запылъыр. Красноярскэ

краим илэс 35-у лоф зэрэ-щишлагъэм ащ шыпсэухэрэм лэпылэгъу зерафэхъуэгъэм ипчъа-гъэ кълэгъуай, мылкыклэ кълэ-плытэмэ, сомэ миллиардхэм уанэсыщт.

Гъогухэр, лъэмыджхэр, клэ-лэцыкылу ыгыплэхэр, тхъэлъэ-луплэхэр, еджаплэхэр афишлы-гъэх, псэолъэ зэфэшхъафы-бэмэ ягъэклэжыын, псэуплэхэм язэтегъэпсыхъан мымаклэу илахъ ахилъхъагъ. Джащ фэдэу ащ Красноярскэ иакадемиеу шъо зэфэшхъафхэр зилэ гъучлэхэм адэлажыэрэм, имэкъумэщ ыкли клэлэгъэдэжэ университетхэм ахъэ лэпылэгъу аритыгъ.

Шъэумэн Хъазрэт ишлушлэ фонд кыхэхыгъэ мылкыклэ ныбжыкылэхэм апае лицей къа-лэу Красноярскэ щагъэпси, 2003-рэ илэсым кызылэуахы-гъэу лоф ешлэ. Клэлэцыкылу

щылэми, цыфхэм ишлуагъэ аригъэклыныр пстэумэ апшъэ зышырэ цыф. лофэу пшлэрэ-ми, гукъэкъэу уилэхэми, угуклэ узэгупшысэрэми цыфхэм шлуагъэ къафахыын фаеу елытэ. лофшлэныр шу плъэ-гъоу, теубытагъэ пхэлъэу епхыжыагъэр ищыклагъэм нэгъэсын шэн уилэм гъэхъа-гъэр зэрэпшлэщхэр, лъытэ-ныгъэ кызырэлэжыыщтыр Хъазрэт Мэджидэ ыкьом кьеушыхъаты. Ар цыфхэр шу зыльэгъурэ цыф, а шулъэ-гъур мыкълэжыынэу фэсэю. Тырэгушхо зэрэадыгэм, тире-спубликэ кызырэщыхъуэгъэм» — кытхыгъ АР-м и Лышхъэу Къумпыл Мурат Шъэумэн Хъаз-рэт фэгъэхыгъэу.

Хуугъэ-шлэгъэ зэфэшхъафы-бэхэмклэ, лофшлэгъэ гъэшлэгъон-хэмклэ баеу шылэныгъэ гъогу ащ кыкылугъ. Шылэныгъэм «ыт-хыпкылыгъ», кыныбэ ыпкэлэ кыкылыгъ, цыфыр псаоу кы-хэкыжыыныр шлошгъэхуугъаеу чыплэ кыныбэмэ арыфагъ, ау а ушэтыплэхэм ыгу агъэклоды-гъэп, апсыхъагъэу, лофэу рыхы-жыэрэр ищыклагъэм нигъэсын шэнэу хэлъыр нахъ агъэпыта-гъэу сыдигьокли кьахэкыжыыгъ.

Хъазрэт Мэджидэ ыкьом, джыри цыкылугъэ, тхьамыклэгъо

Лондон итхылъэу дышъэ кы-члэхыным ыуж итхэу Аляскэ лоф шызышлагъэхэм афэгъэхыгъэр. Ащ зылэпищагъэу мызэу, мытлоу киджыкыжыи зэхъум ищылэны-гъэ зэрипхыщт сэнэхъатыр джыри ышлэщтыгъэп. Арэу щыт-ми, дышъэ кычлэхыныр Тхъэм ынэтлэгъу кызырэрэтихъагъэр арын фэй а тхылъыри ыпэ кызэклифэ-гъагъэр.

Шъэумэн Хъазрэт ицлыклогъом кыщегъэжыагъэу зекло клоным, хуугъэ-шлэгъэ гъэшлэгъонхэр, ары паклош, шынагъохэр ээпи-чынхэм, лылблэнагъэ зыщыкылгъэ лофхэм ауж итыным клэхъопсы-щтыгъэу ежъ кълотэжыи. А зэклэ кызырэдэхъуэгъэри нафэ.

Дзэ кьулыкъур кълэу Сева-стополь щыхыгъ. Ежъ кызы-рилотэжыырэмклэ, ар кызыеухым занклэу ядэжъ мыкложыу ишъэ-огъухэм заригъэгъэдалуи, Се-вернэ Ледовитэ океаным хэт хыкьумэу Врангель ыцлэ зыхы-рэм кьуагъэ. Ар джы кызырэ-тлорэм фэдэу лэшлэх зэрэмыху-гъэр нафэ. Зэныбджэгъу купэу зэдежыагъэхэм картэм еплъы-хэмэ а хыкьумыр зыдэщытыр кызырэхэагъэщыщтыгъэм нэмы-клэу ащ узэрэклоштым хэшлыкы-фырылагъэп. Клымафэу ежъэгъа-гъэх. Гъогу лэх горэ закылкэ, псэуплэу зынэсыгъэхэм кыщы-

ЫНЫБЖЪ ИЛЪЭС 85-рэ МЭХЪУ

Илэр ары
ылытэрэр

ибэхэмрэ лыплъэн зимылэу къэнагъэхэмрэ зышалыгъэ Унэу Красноярске щаригъэшлыгъэм нахь дахэ щымылэу къало. «Розовый дворец» алозэ къэлэдэхэр ащ еджэх. Ар анахь зэрыгушхорэ псэуалъэу аригъэшлыгъэхэм ащыщ.

Красноярске 2017-рэ илъэсым къыщыублагъэу имэрэу Сергей Есиным Хъазрэт Мэджидэ ыкъом фэгъэхыгъэу къызэритхыгъэмкIэ, ащ аригъэшлыгъэ псэуалъэхэр ятеплъэкли, амалылоу ялэхэмкли адрэхэм афэдэхэл. Ежъ илэшагъэ зэрэхэлъыр пшэнэу лъэуж зэкIэми къащигъэнагъ. Шъэумэн Хъазрэт елъэлухэзэ зы псэуалъэу рагъэшлыгъэу щытэп, къалэм ипащэ къызэрэхигъэщырэмкIэ. Щыклагъэ зэрэщылэм щыгуазэ зыхуэклэ, ежъ-ежырэу ыпшъэ рилъхажьызэ зэкIэ аригъэшлыгъ. Непэ къызнэсыгъэми къалэу илъэсыбэрэ зыщыпсэугъэм илофхэм ыналэ атет.

— Красноярске краимрэ къалэу Красноярскерэ лъылыгъу зэрафэхуэгъэм зыгорэ къыклэкIожьынэу Хъазрэт Мэджидэ ыкъор ныбжыи ежагъэп. Ащ ипроектхэр мэфэ псаурэ къэплъытэнхи плъэкIышт. Цыфэу зыщыклагъэм лъылыгъу фэхушъугъэмэ, ащ гуахъо хегъуатэ. МеценатыцIэр ифэшъошэ дэдэу сэлъытэ. Хъазрэт Мэджидэ ыкъор меценатствэм, шлушIэ лфым, цыфыгъэм яшапхъ. Сэ сшъхъэклэ ащ тилофшлагъэхэм уасэу къафишлыштым сыдыгъокIи сежэ, сиупчIэжъэгъу, ащ игушылэ пстэумэ апшъэ сэшлы. Къызытщытхуэклэ, сянэ-сятэхэр къысщытхуэгъэхэм фэдэу къысщэу, — къыуагъ ащ.

Мы краим изакъоп ащ ишлушIэ

лъылыгъу зынэсыгъэр. 1970-рэ илъэсхэм, джыри Чукоткэрэ Якутиемрэ ягунапкъэхэм адэжъ лф щилэзэ, ащ щыпсэхэрэм шъыхъэлым илугъэклъынкIэ лъэшэу аделэгъагъ. А чыплэм шъыхъэхэр бэу щалыгъых, ахэр цыфхэм мылкъу къэкIоплэ дэгъу зэрафэхуштыр, псэукIэ амалэу ялэр нахьышлу зэришлыштыр къыдилытэхы, ишлуагъэ аригъэклъыгъагъ.

Джащ фэдэу Шъэумэн Хъазрэт Москва ыкли Санкт-Петербургу ягорнэ институтхэм ахъщэкIэ аделэгъагъ. Санкт-Петербургу ыныбжъ илъэс 300 зэрэхуэрэм ипэгъокIэу дышъэ килограмми 140-рэ аритыгъ, Урысыем икъэлэ шъхъалэ дэт чылысэу «Храм Христа Спасителя» зыфалорэм игъэкIэжыын пае килограмм

350-рэ афитлупшыгъ. Ащ фэдэу зигугъу къэпшын плъэкIыштыр бэ, зы тхыгъэклэ зэкIэ къэплотэ-шъуштыр.

Шъэумэн Хъазрэт 2002-рэ илъэсым Адыгеим и Лышъхъэу (ащыгъум Президент зэрэщытыгъэр) зыхадзыр ары Красноярске краир къызибгынагъэр. Ау Сыбыр щылэу, ащ ичылопс ибаиныгъэ зэригъашIэ зэхъуми ичыгушъ зы такъикIи щыгушпагъэп. Адыгеим и Президент джыри мыхъугъэу Красноярске краим къэтызэ и Родинэ цыкIу ыналэ тетыгъ, республикэм ищылэныгъэ къыхэлэжъэщтыгъ, лъылыгъу мымакIэу къыритыгъ. Ары хэдзынхэм ахэлэжъэнэу икандидатурэ къызегъэлыагъом зэлукIэгъоу цыфхэм адишыгъэхэм къащылауагъэхэм, гугъаплэу

Президент лъанатIэм зылохъэм, республикэр банкрот хуэгъэу ыштэгъагъ. Илъэситфым лфхэр нэмыкI шъыпкъэу зэрихъокIыгъэх. Шъэумэн Хъазрэт лъытэныгъэу къыфашырэм ишлуагъэклэ мэхъанэшхо зилэ лфыбэ зэшлохыгъэ зэрэхуэгъэр, тишъолъыр социальнэ-экономическэ хэхъоныгъэхэр ышлынхэм фытегъэпсыхагъэу ышлагъэм имызакъоу, адыгэ лъэпкъ культурэм, бзэм ыкли шэн-хабзэхэм язегъэушъом-бгъун лъэшэу ыналэ зэрэте-тыгъэр Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу КъумпIыл Мурат ипсалъэ къысщыгъэщыгъ.

Хъазрэт Мэджидэ ыкъор Адыгеим и Президент лъанатIэ зыщылутыгъэ уахътэм социальнэ псэоплъабэ, сымэджджэхэр, поликлиникэхэр, еджаплэхэр клэу аригъэшлыгъ, аригъэгъэцэкIэжыгъ, Къэра-лыгъо академическэ къэ-шъокIо ансамблэу «Налмэ-сым», нэмыкI творческэ купхэм ахъщэкIэ мымакIэу аделэгъ.

Джащ фэдэу къысщытхуэгъэ къуаджэу Афрысыпэ «Я XXI-рэ ллэшлэгъум икlinikэклэ» еджагъэхэу лъэхъаным диштэу зэтегъэпсыхагъэу сымэджджэ дигъэуцауагъ, илъэс пчъагъэри ащ ахъщэ къыфитлупшыгъ. Цыфэу Хъазрэт Мэджидэ ыкъом мылкъукIэ ишлуагъэ зэригъэклъыгъэхэм, ипсауныгъэ зэщы-къуагъэу, ар зэтыригъэуцожьы-ным пае ахъщэ зыфигъэклауагъэхэм ялчъагъэ къэлэгъуай.

Илъэс къэс Теклоныгъэм и Мафэ ипэгъокIэу ветеранхэм ахъщэ шлухъафтынхэр афишлыгъ, клэлэегъаджэхэм япрофессио-нальнэ мэфэкл пайи ащ тетэу афэгъушлуагъ, Илъэсыклэ мэфэкл ыкли илъэсыклэ еджэгъу пэпчъ клэлэцIыкIлэхэм шлухъафтынхэр афишлыгъэх, еджаплэм чIэхъа-штхэм ящыклагъэр афищэфыгъ... Хы ШлуцIэ Iушъом щыпсэурэ

шапсыгъэхэми ар анэсыгъ. Ахэм электричествомкIэ къыныгъоу ялэхэр дэгъэзыжыгъэнхэм пае ащ ищыкIэгъэ оборудованиер афигъэуцугъ.

Непэ къызнэсыгъэми республикэм исхэр Шъэумэн Хъазрэт щыгушпэхэрэп. Ветеранхэм къафишлэщтыгъэр зыпарэкли зэпигъэуагъ, гузэжъогу чыплэ ифагъэу нэбгырабэ еуалэшъ, лъылыгъу къырыммытэу зыпари къылуигъэклъыжырэп.

2020-рэ илъэсым зэпахырэ узэу дунаир зэлъызыкIугъэр Урысыем къызэхъэми, республикэр лъылыгъунчъэу къыгъэ-нагъэп. Ар къызузыгъэхэм ащIэзэнхэу поселкэу Инэм госпиталь ежъ имылъкукIэ щаригъэгъэпсыгъ, оборудованиеу, нэмыкI псэуалъэу ящыклагъэхэр чIаригъэгъэуцауагъэх.

Тэ лъэшэу тигуапэу мыщ дэжъым къысщытхуэгъэщымэ тшIомгъор гъэзетэу «Адыгэ макъэр» пенсионерхэм, зигъот макIэхэм апае экземплэр 500 хъоу илъэс къэс къызэрэритхы-кIырэр ары. Гъэзетхэр почтэм-кIэ афэклонхэу ешлы, ар мылкъу макIэп. Ащ пае хушъхъафы-кIыгъэу «тхъауегъэпсэу» етэлэ.

Мылъкушхо илэу дунаим тетыр бэ, ау Шъэумэн Хъазрэт шлушагъэу илэм фэдиз ышлагъэу щылэр мэкIэ дэд. Ыгу пыкIэу цыфхэм афишлэрэм фэдэ пчъа-гъэклэ къыфигъэгъэжынынэу ты-фэлъало.

— ... Зищылэныгъэ къын хэ-зылгъэгъэгъэ, гушлуагъо хэзыхы-гъэ Шъэумэн Хъазрэт гукIэгъурэ гугъаплэрэ зыхэлъ цыфышлу хъалэлэу Тхъэм къытфыригъэ-хыгъ... Цыфым ишлушIэ клоды-рэп. Шъэумэн Хъазрэт цы-фышлэм ишлушIэ егъашIэм щылэшт, — къыуагъ Адыгэ Республикэм инарднэ тхаклоу, Урысыем лфшIэнымкIэ и Лыхъужъэу МэщбэшIэ Исхъакъ.

ХЪУТ Нэфсэт.

къаритыгъэхэм цыхъэ афашIи, нахьыбэм амакъэ зыкIыфаты-гъагъэр.

Охътабэ темышIэзэ зэрэщы-гугъыгъэхэри къыгъэшпыпкъэ-жыгъ. Зытэхъагъэр мэээ заулэ нахь мыхъугъэу Адыгеим ип-сыхъохэм псэу адэтыр къадэкли, псэуплэ пчъагъэмэ акIэхъэгъагъ. А лъэхъаным унэ имылэжъэу къэнэгъагъэр бэ, социальнэ псэуалъэхэм иягъэ аригъэклъы-гъагъ, инфраструктурэр ыгъэ-фыкIогъагъ.

Федеральнэ гупчэм къытлуп-щыт ахъщэм емыжэу Шъэумэн Хъазрэт елбэтэу псыр псэ-уплэхэм адаригъэщи, къаригъэ-гъэкъэбзэжыыхы, икIэрыклэу унакIэхэр афишлыжыгъагъ. Ныбжыи ащ фэдэ псэуалъэ илэным емыжэгъабэ унэ дэгъу-хэр ялэхэу джы мэпсэху. Ащ имызакъоу, ашхыштыри, анахь ящыклагъэхэри зэпыу имылэу алэкIэгъэхъэгъэнхэм ыуж итыгъ.

Цыфхэм яфитыныгъэхэр зэтырагъэуцожьых

Уголовнэ, гражданскэ, арбитражнэ ыкйи административнэ лоф анахь хыльэхэу Адыгэ Республикэм ихыкумхэм зэхафыгъэхэм афэгъэхыгъэ брифинг джырэблагъэ Адыгэ Республикэм и Прокуратурэ щыкыуагъ.

лофтхьабзэм хэлэжъагъэх прокуратурэм иуголовнэ-хыкум отдел ипашэ игуадзэу Алексей Пожидаевыр, гражданскэ ыкйи арбитражнэ лофхэм язэхэфынкйэ прокурорым илэпылэгъоу Александр Яриджановыр, журналистхэр.

А. Пожидаевым кызырэилуагъэмкйэ, республикэ хыкумхэм уголовнэ лофэу зэхафыгъэхэм прокурорхэм адырагъэштагъ. Бээджэшагъэ зезыхъэгъэ нэбгьрэ 1563-м алыныкыокйэ кызырэлуахыгъэ уголовнэ лоф 1460-мэ ахэплъагъэх. Къэралыгъо гъэпшыналохэм пшэрылэу

ялэр лажъэ зилэхэм шлокйи зимылэ пшээдэкйыжыр арагъэхыныр ыкйи уголовнэ хыкум зэхэфыным хэлажъэхэрэм яконституционнэ фитыныгъэхэр къауху-мэнхэр ары. Ащкйэ прокурорым щысэхэр кыыхыгъэх. Гуцылэм пае, лэлыбым шыщ хульфыгъэм хунылэн бээджэшагъэ зэрихъээзэ егъэзыгъэ лофкйэ цыфым ебэни, ипсауныгъэкйэ шынагъоу щыт пкыгъор кызыфигъэфедзэ ар зериукыгъэм епхыгъэ лофым АР-м и Апшэрэ хыкум хэплъагъ. Хыкумым зэригъэунафыгъэмкйэ, 2019-рэ илээсым гъэтхэпэм тыгъон

мурад илэу хульфыгъэр гъэбылгыгъэкйэ Мыекыуапэ дэт унэ горэм ихъагъ. Бысымхэр унэм имысхэу ылыты, уасэ зилэ хъап-щыпхэр илалымэкъ рилъхэу ыублагъ. Ау ошлэ-дэмышлэу ахэм япшэушъэжъыеу илээс 19 зыныбжыр унэм исэу кыльгъэгъугъ. Бээджэшагъэу зэрихъагъэр хигъэкйокйэжыным фэшл бэшэрэб хыльэмкйэ пшэушъэжъыем ышхъэ утын рихыгъ. Шъобжэу тешагъэхэм къахэкйэу пшэушъэжъыем а чыплэм идунай щыхъожьыгъ. Бээджашлэм сомэ мин 200 фэдизыр кызылэклигъахы, зигъэбылгыжыгъ. Прокуратурэм унашъоу ышлыгъэм хыкумым дыригъэштагъ ыкйи илээс 23-рэ хъапс бээджашлэм тыралъхъагъ.

Ивановскэ хэкум ыкйи лэлыбым къарыкыгъэхэу нэбгыритлэу зыукыгъэхэм ыкйи тыгъон бээджэшагъэ зезыхъагъэхэм, джащ фэдэу Мыекыопэ районым щыщыр бээджэшлэ купым хэтэу гъэбылгыгъэкйэ унэм ихы бэ

хъоу зыгорэм имылыку кызырэритыгъугъэм алыныкыокйэ АР-м и Апшэрэ хыкум ыгъэмысагъэх. Хыкумым зэригъэунафыгъэмкйэ, 2020-рэ илээсым, мээам бейсболнэ бэщыр алыгъэу гъэбылгыгъэкйэ ахэр унэм ихъэхи, ащ ибысым аукыгъ. Бзылгыфгъэм шъобжэу тыра-щагъэхэм къахэкйэу идунай ыхъожьыгъ. Бээджашлэхэм сомэ мин 500-м ехъу кызылэклагъахы, загъэбылгыжыгъ. Хыкумым иунашъокйэ бээджашлэхэм илээс 18 хъапс атыралъхъагъ.

А. Яриджановым кызырэилуагъэмкйэ, цыфхэм яфитыныгъэхэр зэтэгъэуцожьыгъэнхэм епхыгъэ лофыгъохэр прокуратурэм инэплъэгъу ригъэкыхэрэп. 2021-рэ илээсым ыкйи 2022-рэ илээсым имэзи 4-у пыкыгъэм эклэмкйи сомэ миллион 20-м ехъум япхыгъэу прокурорхэм дэо тхылъ 1500-м ехъумэ республикэм ихыкумышлхэр ахэплъагъэх. Ахэм янахыбэр зыфэгъэхыгъэр цыфхэм япсэ

уплэ фитыныгъэхэр къэухъумэгъэнхэр, зыныбжы имыкыгъэхэм ыкйи социальнэу мыухъумэгъэ цыфхэм яфитыныгъэхэр зэтэгъэуцожьыгъэнхэр ары.

Гуцылэм пае, псэуплэ чэзыум хэтэгъэхэ сабий ибэхэм япсэуплэ фитыныгъэхэр прокурорхэм ядаокйэ зэтырагъэуцожьыгъэх. Хыкумым ышлыгъэ унашъом кыуачлэ илэ хуыгъэ, псэуплэхэр ягъэгъотыгъэным епхыгъэ унашъор муниципалитетхэм апшэу ралъхъагъ.

Гъот макйэ зилэ унагъохэм яклэлэцкылухэр ыпкйэ хэмылгъэу агъэшхэнхэмкйэ унэгъо 200-м ехъумэ яфитыныгъэхэр Мыекыопэ районым и Прокуратурэ зэтыригъэуцожьыгъэх. Джащ фэдэу прокурорхэм яхъатыркйэ нымылкъум кыкйэклэгъэ ахыщэмкйэ чыгу лахъэу ащэфыгъэр регистра-ция ашлын алыкынау хуыгъэ.

лофтхьабзэм икыуухым журналистхэм яупчлэхэм джэуап игъэклотыгъэхэр прокурорхэм къаратыжыгъэх.

Къээзэкъ культурэм ифестиваль

Дэгъоу зэхащэшт

2022-рэ илээсым жьоныгъуаклэм и 27 — 30-м къээзэкъ культурэм ия XXXI-рэ фестиваль Мыекыопэ районым игупчэу Тульскэм щэкло.

Адыгеир Краснодар краим кыыхэкйыжы, республикэ зыху-гъэм кыщегъэжъагъэу къээзэкъ культурэм ифестивальхэр Тульскэм игъэклотыгъэу щэклох. Урысыем ишъолпыр 25-мэ лъэлэу тхылъ 79-рэ къатхыгъ мыгъэ зэхэщэшт фестивалым хэлажъэхэ ашлоигъоу.

Башкортостан, Саха (Якутия), Татарстан, Дагъыстан, Чэчэн Республикэр, Къэрэщэе-Щэрджэсыр, Удмуртиер, Ростов, Челябинскэ, Иркутскэ, Москва хэ-

кухэр, Краснодар ыкйи Ставрополь крайхэр, къалэу Санкт-Петербург, Луганскэ Народнэ Республикэр, нэмыкхэри пэшорыгъэш зэнэкъокъухэм ахэлэжъагъэх.

Адыгэ Республикэм лофшлэнымкйэ ыкйи социальнэ хэбонныгъэмкйэ и Министерствэ, Адыгеим культурэмкйэ и Министерствэ, къалэу Мыекыуапэ ыкйи Мыекыопэ районым ядминистрациехэр, Мыекыуапэ икыээзэкъхэм яотдел ипашэ игуадзэу Екатерина Загоруйко. — Лъэккхэм язэфыщытыклэхэр гъэптыгъэн-

турэм ишъолпырхэм я Ассоциация фестивалыр зэхэщэ.

Апэрэ едзыгъом хэхъэрэ зэнэкъокъур онлайн шлыккйэм тетэу кыуагъэ. Осэшл купым изэфэхысыжъхэм клэу хэулыккйэ-гъухэм ахэлэжъэштхэр къащыхагъэщыгъэх.

— Апэрэ мафэм фестивалым щызэнэкъокъуштых, — кытылуагъ Мыекыуапэ икыээзэкъхэм яотдел ипашэ игуадзэу Екатерина Загоруйко. — Лъэккхэм язэфыщытыклэхэр гъэптыгъэн-

хэм фэгъэхыгъэ зэхэхэхэр, шлэныгъэлэжъхэр, общественнэ лофышлэхэр зыхэлэжъэштхэ конференциер, нэмыкхэри зэхэщэштых. Лэпэлэсэхэм ялофшлагъэхэр къагъэлъэгъоштых, спорт лъэпкы зэфэшхъафхэмкйэ зэнэкъокъуштых.

Адыгеим ичылплэ дахэхэр фестивалым хэлажъэхэрэм арагъэлъэгъуштых. Мыекыуапэ изыгъэпсэфыплэ парк зэулыккйэу гъэшлэгъонхэр щыкылоштых.

Урысхэр, къээзэкъхэр, адыгэхэр, нэмыккйэ лъэпкыхэр зыхэлэжъэштхэ джэгур къэлэ паркым щызэхэщэшт. Орэд къалозэ, къашъохэзэ хураеу пчэгур къаклухъащт, фестивалым хэлажъэхэрэр нахъ блэгъэу нэлуасэ зэфэхуштых.

— Къэралыгъо гъэпсыкйэ илэу Адыгеир зыпсэурэр илээси 100 зэрэхуэрэм фэгъэхыгъэ лофтхьабзэхэр зэхэтэхэх, — кылуатэ Мыекыуапэ икыээзэкъхэм яотдел ипашэу Александр Даниловым. — Лъэпкыбэ зыщыпсэурэ Адыгеим имамыр щылаклэ зегъэушъомбгъугъэным тыпыл. Фестивалым хъаклэу къэклошхэм зэгурылоныгъэ тхэлэу тызэрэпсэурэр ядгъэлъэгъушт. Фестивалым къэклогъэ творческэ купхэм яконцертхэр Адыгеим, Краснодар краим къащатыштых. Лъэпкы культурэр зышлогъэшлэгъонхэр тизэхэхэхэм къятэгъэблагъэх. **ЕМТИЛЬ Нурбий.**

Пенсиехэмкйэ фондым къеты

УФ-м Пенсиехэмкйэ ифонд и Къутамэу АР-м щылэм пенсиехэмрэ нэмыккйэ ахыщэ тынхэмрэ мэфэккйэ мафэу къэблагъэхэрэм кызыэрэтышхэ графикым шъушгъэгъуазэ.

Пенсиехэр цыфхэм алыкызыгъэхэрэ Гупчэм мазэм и 3-м, и 4-м кызыэрэтиты хабзэхэм жьоныгъуаклэм и 3-м къалахын алыкышхт, и 5-м, и 6-м къалэккйэзыгъахэхэрэм и 6-м къафахышхт.

Мазэм и 7-м, и 8-м, и 9-м Гупчэм кызылэклигъахэхэрэм жьоныгъуаклэм и 7-м къафэклошхт.

Жьоныгъуаклэм и 12-м кышыуублагъэу нахыпэрэ графикым диштэу ахыщэхэр къалэккйэахышхт.

Урысыем и Почтэ мазэм и 3 — 4-м кызыэрэтитыхэрэр и 3-м екыуалэхэмэ, кылахын алыкышхт, и 5-м, и 6-м кызыэрэтитыхэрэм жьоныгъуаклэм и 5-р ары кызылэклэхышхт.

Мазэм и 7 — 8-м кызыэрэтиты хабзэхэм и 6-м къафахышхт, и 9 — 10-м кызылэклагъахэхэрэр и 7-м екылолэнхэ фае.

Жьоныгъуаклэм и 12-м ыуж график гъэнэфагъэу щылэм тетэу мыхэми къаратышхт.

Банкым счет щырилэу, ащкйэ кызылэклахъэ хабзэхэм график гъэнэфагъэм тетэу якартэхэм ахыщэ тынхэр къарыхышхт.

УФ-м Пенсиехэмкйэ ифонд и Къутамэу АР-м щылэм ипресс-кыулыкыу.

Мэфэккйэ мафэхэм кызыэрэтитышхэр

Мэфэкл къэгъэлыгъон

«Лэшлэгъу гъогур: автономием къыщезжъэу республикэм нэсыжъэу»

Адыгеим къэралыгъо гъэпсык-к-лэ зилэр илъэси 100 зэрэхурэм ипэгъоклэу мэфэкл тхылъ къэ-

гъэлэгъон ин АР-м и Лъэпкъ тхылъеджаплэ иунэшхо къыщы-зэлуахыгъ. «Вековой путь: от

автономии к республике» ащ зэреджагъэхэр.

Къэгъэлэгъоным изэхэщакло-хэм мурадэу ялэр — тарихъ хъугъэ-шлэгъэ иныр — Адыгэ автоном хэкур щылэ зэрэхуэгъэр, ылэ зэрэтеуцагъэр, зызэри-ушхуэгъэр — Адыгэ Республикэ тызэрэхуэгъэр тхылъ къэгъэ-лэгъон ушъагъэмк-лэ цыфхэм зэлыгъэ-шлэгъэныр ары.

Къэгъэлэгъоным мыщ фэдэу шъхъэхэмк-лэ зэтеуыгъ: «Авто-номием щылэ зэрэхуэгъэр», «Адыгеир 1941 — 1945-рэ илъэхэм Хэгъэгу зэошхом илъэхъан», «Мамыр огум тычлэ-тэу», «Культурэр ык-лэ искусствэр», «Бзэр ык-лэ литературэр», «Туризмэр ык-лэ спортыр».

Къэгъэлэгъоным илахъ шъхъалэ хъугъэх Адыгэ Респуб-ликэм икъэралыгъо тамыгъэхэр

— гербыр, быракъыр, гимныр; Лениным иорденэу ык-лэ лъэпкъ-хэм я Зэкъошныгъэ иорденэу хэкум къыфагъэ-шъошагъэхэр.

Экспозициер нэм зэрэфэплъ: мэклайхэм тхылъ 80-м нахъыбэ атет. Ахэм ащыщых Хъоткъо Самир илофшлагъэу «Открытие Черкесии: картографические источники XIV — XIX вв.» зы-филорэр, Джарымэ Аслъан ит-хыгъэу «Адыгея от автономии к республике» зышъхъэр, «Нарт-хэр» зыфилорэ томиблыр, Шыу Щэбанэ итхылъэу «О культуре и искусстве адыгов», мыхэм анэмыхыбэхэр.

лофтхъабзэм — къэгъэлэгъо-ным хэлэжъагъ ык-лэ къыщыгу-щылагъ АР-м культурэмк-лэ иминистрэу Аульэ Юрэ. Мэфэкл къызэлухыгъом «История Ады-гейской автономной области»

зыфилорэ лекциер къыщишыгъ тарихъ шлэныгъэхэмк-лэ канди-датэу, Мыекъуапэк-лэ ветеран-хэм якъэлэ совет итхъаматэ игуадзэу С. А. Нэджыкъом.

Ащ ыуж тхылъеджаплэм къы-щызэлухыгъэу тхылъ экспози-циеу «История государственных символов Республики Адыгея» зыфилорэр мэфэклым къеклола-гъэхэм къафырилотыкыгъ Лъэпкъ тхылъеджаплэм краеве-дениемк-лэ ибиблиограф шъхъа-лэу, историк-краеведэу, АР-м изаслуженнэ журналистэу А. Е. Данильченкэм.

лофтхъабзэм щылагъэх АР-м тарихымк-лэ ифакультет исту-дентхэр, Росгвардием АР-мк-лэ игъэлорышлагъэу илофышлэхэр ык-лэ тхылъыр, шлэныгъэр зикла-сэхэр, къэлэ интеллигенцием щыщхэр.

ДЗЭУКЪОЖЬ Нуриет.

Иэнэ хъураер

Адыгабзэм шлэныгъэ лъэпсэ пытэ фигъэчъыгъ

Апэрэ адыгэ бзэшлэныгъэлэжъэу лэшъхэмэфэ Даутэ къызыхуэгъэр илъэси 125-рэ зэрэхуэгъэм фэгъэхыгъэ лофтхъабзэ Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ тхылъеджаплэ щык-луагъ. Ар зэхищагъ тхылъеджаплэм илофышлэу Кучмэз Аминэт.

— Адыгэ лъэпкъым цыф гъэ-сэгъабэу кыыхэк-лэыгъэхэм апэрэ-ир лэшъхэмэфэ Даутэ тломэ, тыхэмукъонэу къысчэхъу, — къылуагъ ащ. — Хэтрэ цыфк-ли анэхъ мэхъанэ зилэр бзэу лу-пыр ык-лэ ар шлуагъ хэлъэу зэригъэ-федэрэр ары. Адыгэхэм тинасыл къыыхыгъ лэшъхэмэфэ Даутэ фэдэ гъэсэгъэшхохэр тилъпкъ къызэрэхэк-лэыгъэхэр. Мэфэкл Иэнэ хъураер зык-лэзэхэтцагъэр ти-фонд члэл тхылъ дэгъубэр, анэхъэу апэрэ адыгэ бзэшлэ-ныгъэлэжъэу Д. лэшъхэмафэм ищылэныгъэ ык-лэ итворчествэ афэгъэхыгъэхэр, ежъ икъэлэ-мылэ къычлэк-лэыгъэ бзэ илофш-лагъэхэр зэлыгъэ-шлэгъэнхэм пай.

Тхылъ къэгъэлэгъонэу «Апэрэ адыгэ бзэшлэныгъэлэжъ» зыфилорэр щэлэфэ шлур зылэжы-гъэ лэшъхэмэфэ Даутэ игъаши ишлагъи къырилотык-лэу гъэпсы-гъагъэ.

Иэнэ хъураер хэлэжъагъэх гуманитар ушэтынхэмк-лэ Адыгэ республикэ институтэу Т. К-лэрашэм ыц-лэ зыхыирым бзэмк-лэ

иотдел ишлэныгъэлэжъхэр, Шэ-уджэн районымк-лэ къуаджэу Хъакурынэхъаблэ дэт гурыт еджаплэу Д. лэшъхэмафэм ыц-лэк-лэ щытым адыгабзэмрэ адыгэ литературэмрэк-лэ ик-лэлэ-егъаджэу Гъышъ Нахъмэт, тхылъ-еджаплэм адыгабзэм изэгъэ-шлэнк-лэ щызэхэщэгъэ клубым иегъэджаклоу, Лъэпкъ тхылъ-еджаплэм библиографи-емк-лэ иотдел илофышлэ шъхъалэу Унэрэк-лэ Фатимэ, журналистхэр.

Филологие шлэныгъэхэмк-лэ докторэу, профессорэу, гумани-тар ушэтынхэмк-лэ Адыгэ респуб-ликэ институтым бзэшлэныгъэм-к-лэ иотдел инаучнэ илофышлэ шъхъалэу Бырсыр Батырбий лофтхъабзэм къыщыгу-щылагъ.

— Сигуапэ мыщ фэдэ иофы-гъо ин Лъэпкъ тхылъеджаплэм зэрэщызэхэ-шъуцагъэр, — къы-луагъ Батырбий. — Тэри ар тигуапэ ык-лэ зэрэ-тлэк-лэу тыкы-хэлэжъэщт. Апэрэ адыгэ бзэшлэ-ныгъэлэжъэу лэшъхэмэфэ Даутэ тыгу къэдгъэк-лэжыщт. Дэгъу дэдэу Д. лэшъхэмафэм ищылэ-

ныгъэ ык-лэ итворческэ гъэхъа-гъэхэр журналистэу Мамырык-лэ Нуриет гъэзетэу «Адыгэ ма-къэм» ык-лэ шлэныгъэлэжъэу Аб-рэдж Ачэрдан «Советскэ Адыгеим» къащатхыгъ. Щэч хэлъап апэрэ лъэгъохэщэу хъу-рэм пшъэрылтышхо илэ зэрэху-рэр ык-лэ къыныбэр зэпчызэ, иофыгуабэ ыпшъэ зэрифэрэр.

Адыгабзэм ащ ыпэк-лэ дэлэжъа-гъэх, анэхъыбэ зэшлэныгъэхэм ащыщ Сихъу Сэфэрбий. Ау научнэ ушэтын лъапсэр илэу, адыгабзэр куоу лъэнык-лэуабэк-лэ зылэжыгъэр лэшъхэмэфэ Даут — игъа-шлэ зэрэщытэу наукам фигъэ-шъошагъ, — к-лигъэтхыгъ Б. Бырсырым. — Учебникхэр, зэреджэщтхэ программэхэр теоретическэ лъэпсэ пытэ ялэу кы-лэ-шлэныгъэхэм, бзэм хэлъ нэ-шэнабэр къызэриубытыгъэр бгъэ-шлагъэ ек-лэу.

Шыпкъэ, зэлышлэрэ дунэе бзэшлэныгъэлэжъэу, профессорэу Н. Я. Яковлевыр илэшъхэтетыгъ, игъусагъ. «Грамматика адыгей-ского литературного языка» зыфилорэр Н. Яковлевымрэ Д. лэшъхэмафэмрэ къызэрэда-гъэк-лэыгъэм бзэм кык-лэу гъо-гур пшлэнымк-лэ осэшхо зэри-лэр Батырбий к-лигъэтхыгъ. Джащ фэдэу адыгэ диалектхэм янэ-шанэхэр «Краткий обзор диа-лектов» зыфилорэм къызэрэщы-тыгъэхэр хигъэу-нэфык-лэыгъ.

Адыгабзэр ягъэшлэгъэным пае зэрэбгъэджэщтхэр уилэн фэ-ягъ. «Краткая грамматика адыгей-ского (кяхского) языка для школы и самообразования» атхыгъ, орфоэпическэ шапхъэхэр зыфэдэхэр зэхафыгъ, аушэтыгъ ык-лэ гушыалэр Н. Яковлевымрэ Д. лэшъхэмафэмрэ къызэдыда-

гъэк-лэыгъ. лэшъхэмэфэ Даутэ адыгабзэм изэхэ-фын-зэгъэшлэн имызакъоу, егъэджэн иофышхо зэрэзэшлу-хыгъэр Батырбий хигъэу-нэфык-лэыгъ.

Иэнэ хъураер кылотык-лэ-нык-лэ кык-лэ хэр къышашыгъэх филоло-гие шлэныгъэхэмк-лэ докторэу, гуманитар ушэтынхэмк-лэ Адыгэ республикэ институтым бзэмк-лэ иотдел ипашэу Анцокъо Сурэт, филологие шлэныгъэхэмк-лэ кан-дидатхэу Ситымэ Сарэ, Тыгъужъ Гошсымэ, Тэу Нуриет, Атэжы-хъэ Сайхъат, Агъырхъанэк-лэ Симхъан.

лофтхъабзэм хэлэжъагъ ык-лэ къыщыгу-щылагъ Хъакурынэхъаблэ

илъэс зытлушым иофэу ашлэрэр, адыгабзэр тимылэпкъэгъухэм и-ашлогъэшлэгъонэу зэрэзэрагъа-шлэрэр къырилотык-лэыгъ. Ащ щысэ фэхъоу клубым хэтэу Лидия Самойловар Жэнэ Къырымызэ иусэ къеджагъ.

лофтхъабзэм лэк-лэыбым кык-лэ-ныгъэу адыгабзэр дахэу, къабзэу зыгъэфедэу Чэтэо Марыуан хэлэжъагъ, хэти гугъэу илэр бзэм епхыгъэу зэрэщытыр ащ къы-луагъ. Уфэмысакъымэ, бзэр псын-к-лэу зэрэп-лэк-лэзырэм аналэ тыраригъэдзагъ, зэлук-лэм хэ-лажъэхэрэм закы-фигъази, адыгабзэм изэгъэшлэнк-лэ тхылъ лэпылэгъу зэрыщык-лэагъэр, амал-шык-лэхэр ик-лэу къалэк-лэ-хъан-хэмк-лэ ахэм зэрафэнык-лэохэр къылуагъ.

Иэнэ хъураер лэшъхэмэфэ Даутэ иунагъо щыщхэу, ышэу

гурыт еджаплэу N 1-м адыгаб-зэмрэ адыгэ литературэмрэк-лэ ик-лэлэ-егъаджэу Гъышъ Нахъмэт. Иегъэджэн сыхъатхэр ык-лэ урокым хэмыхъэрэ иофтхъаб-зэхэр зэрэзэхыщэхэрэу къыло-тагъ.

Лъэпкъ тхылъеджаплэм иотдел илофышлэу Унэрэк-лэ Фатимэ мы

Хъусен тек-лэыгъэхэу Фатимэ, Алий, Руслана щылагъэх. Ахэм ащыщэу Фатимэ иофтхъабзэр зэхэ-зыщагъэхэм ык-лэ ащ хэ-лэжъагъэхэм зэрафэразэр къа-рылуагъ.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Сурэтхэр мэфэклым щыты-рахыгъэх.

Къашъом и Дунэе маф

«Налмэс-Налкъутэр тыгъэм пэшлэты»

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо академическэ къэшъокло ансамблэу «Налмэсым» мэфэклым фэгъэхыгъэ концертышо тыгуасэ Мыекьюапэ къыщитыгъ.

Апэрэу къагъэлъэгъуагъ

Дунаим щыцлэрыло ансамблэм клэу ыгъэхъазырыгъэ программэу «Налмэс-Налкъутэр тыгъэм пэшлэты» зыфилорэр апэрэу «Налмэсым» къыгъэлъэгъуагъ.

— «Налмэсыр» купышхо мэхъу. ЗэкӀэ артистхэм зы пшъэрылӀ агъэцакӀэрэр. Зэгурылоныгъэ ахэлъэу лъэпкъ искусствэр лъагъэу зэралэтыштым пылӀых, — къытилиуагъ «Налмэсым» ихудожественнэ пашэу ыкӀи ибалетмейстер шхъалэу, Урысыем, Абхъазым, Пшызэ язаслуженнэ артистэу, Адыгэ Республикэм инароднэ артистэу Хъоджэе Аслъан. — Илъэс 20-м нахъыбэ хъугъэу ансамблэм хэт артистхэр, бэмышлэу къыхъагъэхэр тилэх. Зымы ыцӀэ къетымылоу лофэу ашӀэрэр къыхэтэгъэщы.

— *Аслъан, мэлылфэгъу мазэм Урысыем ишӀолъырхэм концерти 7 къащышъутыгъ. ЗэдукӀэгъухэр дахэкӀэ шъугу къэкӀыжъыххэу къытэлӀуагъ.*

— Хэгъэгум и Федеральнэ проектэу «Мы — Россия» зыфилорэм тыхэлажъэ. Лъэпкъ искусствэм ибаиныгъэ хэгъэгум къыщыдгъэлъэгъуагъ.

— *Подольскэ щечжъугъажыи, Белгород я 7-рэ концертыр къыщышъутыгъ.*

— Подольскэ, Великий Новгород, Псков, Великие Луки, Брянскэ, Железногорскэ, Белгород тащылагъ. Тыдэ тыкӀуагъэми, бысымхэр гуфэбэныгъэ ахэлъэу къызэрэтпэгъокӀыгъэхэм къыхэзгъэхъожьы сшӀоигъу нэлъасэ къытфэхъугъэхэр, адыгэ лъэпкъ къашъохэр зышӀогъэшӀэгъонхэр телефонкӀэ

къызэрэтфытеохэрэр. Урысыем ишӀолъыр зэфэшхъафхэм джыри тырагъэблагъэ.

— *Бзэр цӀыф лъэпкъым ыпс. Къашъор...*

— Къашъор лъэпкъ искусствэм ыбзэкӀэ къэгущыӀэ. Жьы къызэрищэрэр, псэ зэрэпытыр къашъо пэпчӀ артистхэм къыщагъэлъагъоу сэлъытэ.

— *Мыгъэ къэжъугъэлъэгъорэ концертхэр программэ 6 мэхъух.*

— Къэралыгъо гъэпсыкӀэ илэу Адыгеир зыпсэурэр илъэс 100, «Налмэсыр» зызэхъагъэр илъэс 85-рэ зэрэхъухэрэм тизэлукӀэгъухэр афэтэгъэхых. Лъэпкъ фольклорым, тарихъым къащегъэжъагъэу лъэхъаным дишӀэрэ къашъохэр, театрализованнэ пычыгъохэр къэтэшых.

Шэн-хабзэхэр

Адыгэхэм яшэн-хабзэхэр къашъохэм ахэгъэцагъэх. «Шуфэс къашъом», «ӀэкӀыб къэ-

ралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм язэхэт къашъохэр», нэмыкӀхэри «Налмэсым» дахэу къэшых. Адыгэ шъуашэм ибаиныгъи концертхэм къащегъэлъагъо.

Урысыем ишӀолъырхэм «Налмэсыр» зэращылагъэм ехыӀлэгъэ къэбархэр Интернетым инэкӀубгъохэм игъэкӀотыгъэу къащалауатэ. Адыгэ лъэпкъым ипсэукӀэ, инеушӀрэ мафэ зэрэфакторэм, икультурэ ихэхъоныгъэхэм афэгъэхыгъэу къашъохэр искусствэм иджэрпэджэжых.

Тыркуем къыщечжэх

— «Налмэсыр» Тыркуем шӀэхэу клошт, — тизэдэгущыӀэгъу лъегъэкӀуатэ Хъоджэе Аслъан. — Адыгэхэр миллион пчъагъэ хъухэу Тыркуем щэпсэх. ТызэлукӀэ ашӀоигъу. Тилъэпкъэгъухэр, культурэр зышӀогъэшӀэгъонхэр тиорэдъшӀохэмкӀэ, къашъохэмкӀэ дгъэгущӀонхэ тимурад. Урысыем ишӀолъырхэм къащыттышт концертхэм зафэдгъэхъазырышт.

«Шу зышӀэрэм ишӀушӀэ клодырэм» адыгэмэ ало. «Налмэсыр» ишӀушӀагъэкӀэ Урысыем ишӀолъырхэм, ӀэкӀыб хэгъэгъухэм альэлэсы. Ансамблэ цӀэрылом ипашӀэхэр, артистхэр Адыгэ Республикэм и Лышхъэу Къумпыл Мурат, Правительствэм, Парламентым лъэшэу афэразэх. «Налмэсыр» пытэу ылъэ теуцоным, цӀыфхэм альӀэлэсыным фэшӀ хабзэм икӀулыкӀушӀэхэр иупчӀэжъэгъух, илэпылэгъух. Автобус зэтэгъэпсыхъагъэхэр ансамблэм илэх, гъогу чыжъэ техъаным фэхъазыр.

Зэкъошныгъэм игъэпытэн, мамыр псэукӀэм игъэдэхэн «Налмэсыр» ахэлажъэзэ, Донбассрэ Къэбэртэе-Бэлыкъарымрэ яансамблэхэр игъусэхэу Мыекьюапэ, Налщык къащитыгъэ концертхэр Урысыем икультурэ лъагэ итарихъ шӀукӀэ хэхъагъэх.

Налмэс-Налкъутэр тыгъэм пэшлэты, Жьогъо 12-р огум щэнэфы. Тыгъэр тшъхъащытэу чыр къекӀокӀыфэ Республикэм «Налмэсыр» къыфэшъошт!

Опсэу, тилъапӀэу «Налмэсыр»! Лъэпкъым, Адыгэ Республикэм о урай.

ЕМТИЛЪ Нурбий.

Зэхъыщагъэр ыкӀи къыдзэыгъэкӀырэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкъ ИофхэмкӀэ, ӀэкӀыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адырӀэ зэпхыныгъэхэмкӀэ ыкӀи къэбар жъугъэм иамалхэмкӀэ и Комитет
Адресыр:
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщыӀэр:
385000,
къ. Мыекьюапэ,
ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
Редакцием авторхэм къаӀихырэр А4-кӀэ заджэхэрэ тхъапэхэу зипчъагъэкӀэ 5-м емышхъухэрэр ары. Са-
тырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлгъэу, шрифтыр 12-м нахъ цӀыкӀунэу щытэп. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэкӀегъэкӀожых.
E-mail: adyvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:
Урысые Федерацием хэутын ИофхэмкӀэ, теле-
радиокъэтын-хэмкӀэ ыкӀи зэлъы-
ӀэсыкӀэ амалхэмкӀэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыпӀэ гъэоры-
шӀанӀ, зэраушыхъатыгъэ
номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекьюапэ,
ур. Пионерскэр, 268

ЗэкӀэмкӀи пчъагъэр
4487
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 826

Хэутыным узщы-
кӀэтхэнэу щыт уахътэр
Сыхъатыр
18.00
ЗыщыкӀэтхэгъэхэ
уахътэр
Сыхъатыр
18.00

Редактор
шхъаӀэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шхъаӀэм
игуадзэр
МэщӀлэкъо
С. А.

ПшъэдэкӀыжъ
зыхъырэ секретарыр

ЖакӀэмыкӀо
А. З.

